

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 maja 2019 r.,
sprawy **K. G.**
skazanego z art. 197 § 1 k.k.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w J.
z dnia 5 października 2018 r., sygn. akt VI Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w L.
z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić skazanego K. G. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem z dnia 7 marca 2018 r., sygn. akt II K [...], uznał K. G. za winnego tego, że w dniu 6 sierpnia 2017 r. w L. woj. [...] przy ulicy K. doprowadził przemocą i groźbą bezprawną do obcowania płciowego D. T. w ten sposób, iż uderzył pokrzywdzoną w lewą stronę twarzy oraz groził w/wym. pozbawieniem życia, czym doprowadził do odbycia wbrew woli pokrzywdzonej stosunku płciowego, działając na szkodę D. T., tj. występku z art. 197 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 197 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności, zaliczając na jej poczet okres rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 6.08.2017 r. do dnia 27.11.2017 r. Sąd orzekł również środek karny w postaci

zakazu kontaktowania się z pokrzywdzoną i zakazu zbliżania się do niej na odległość 300 metrów, na okres 2 lat.

Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zaskarżył zarówno oskarżyciel publiczny, jak i obrońca oskarżonego. We wniesionej na niekorzyść oskarżonego K. G. apelacji prokurator, zaskarżając wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze, powołując się na przepis art. 438 pkt 4 k.p.k. wyrokowi temu zarzucił rażącą niewspółmierność orzeczonej wobec K. G. kary 2 lat pozbawienia wolności, na skutek niedocenienia przez Sąd pierwszej instancji okoliczności obciążających w postaci uprzedniej karalności oskarżonego, popełnienia zarzucanego mu przestępstwa w okresie próby, a także wysokiego stopnia winy i stopnia społecznej szkodliwości jego czynu przejawiających się zwłaszcza rodzajem i charakterem dobra prawnego zaatakowanego przestępstwem, wykorzystaniem upojenia alkoholowego pokrzywdzonej, działaniem z niskich pobudek, działaniem w stanie nietrzeźwości, kierowaniem pod adresem pokrzywdzonej gróźb pozbawienia życia, co w konsekwencji powoduje, iż orzeczona kara razi swą łagodnością i nie przystaje do dyrektyw określonych w art. 53 § 1 - 3 k.p.k. W następstwie tego zarzutu skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie wobec oskarżonego kary 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Obrońca oskarżonego zaskarżył wyrok Sądu Rejonowego w całości i zarzucił:

„1. obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, z naruszeniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, a także uwzględnienie okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, a polegających na:

a) zaniechaniu oceny wyjaśnień pokrzywdzonej w zakresie, w jakim pokrzywdzona wykluczyła K. G. jako sprawcę zdarzenia, albowiem D. T. wskazała w dniu 6 sierpnia 2017 r. a więc bezpośrednio po zdarzeniu, iż chłopak, z którym bawiła się w T. to na pewno nie była ta sama osoba, która dopuściła się czynu przestępnego;

b) sprzecznym z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym uznaniu za w pełni wiarygodne wyjaśnienia pokrzywdzonej D. T. w szczególności w zakresie, w jakim

wskazywała na brak zgody na dalsze odbywanie aktu seksualnego w nocy 6 sierpnia 2017 r., podczas gdy sąd krytycznie ocenia wersję D. T., co do jej udziału i pobytu w klubie, wyjaśniając powyższe działaniem alkoholu na pokrzywdzoną. Natomiast takiej krytycznej oceny w świetle całokształtu materiału dowodowego sąd nie zastosował co do oceny zeznań pokrzywdzonej w zakresie zdarzeń jakie wydarzyły się już po opuszczeniu dyskoteki pomimo iż nadal zarówno oskarżony, jak i pokrzywdzona byli pod znacznym wpływem alkoholu;

c) bezpodstawnej i nieuzasadnionej odmowie przyznania wiarygodności zeznaniom oskarżonego i przyjęciu, iż wyjaśnienia oskarżonego K. G. nie zasługują na uwzględnienie, albowiem prezentowana przez oskarżonego wersja, w której zasłaniał się niepamięcią co do samego przebiegu inkryminowanego czynu, w świetle pozostałych jego wyjaśnień zmierzała jedynie do ochrony w/w przed poniesieniem konsekwencji karnych jego czynu podczas gdy prawidłowa analiza wszystkich przeprowadzonych w sprawie dowodów, z zastosowaniem reguł postępowania określonych art 7 k.p.k. pozwala na stwierdzenie, iż zeznania oskarżonego są spójne i w całości pokrywają się z zebrany w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności zebrany materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, iż K. G. znajdował się na miejscu zdarzenia.

Ponadto Sąd naruszył zasadę wyrażoną w art. 4 k.p.k. dokonując ustalenia stanu faktycznego na podstawie zeznań pokrzywdzonej, która również zasłaniała się w kluczowych momentach zdarzenia niepamięcią i pomimo to Sąd nie poddał analizie i krytycznej ocenie okoliczności związanych z utratą pamięci przez pokrzywdzoną tak jak to uczynił w przypadku oceny zeznań K. G.;

II. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający istotny wpływ na treść tego orzeczenia, a polegający na:

a) ustaleniu, iż D. T. wraz z K. G. dotarła na ul. K. w L. w okolicy budynku wielorodzinnego oznaczonego numerem [...], gdzie doszło pomiędzy nimi do aktu seksualnego, podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w toku postępowania przygotowawczego i postępowania sądowego materiału dowodowego, a w szczególności fakt, iż D. T. nie wskazała jako sprawcy zdarzenia osoby z którą bawiła się na dyskoteczce świadczy, iż nie ma dowodu potwierdzającego obecność oskarżonego na miejscu zdarzenia;

z ostrożności procesowej (...) błąd w dokonanych ustaleniach stanu faktycznego polegający na ustaleniu, iż:

b) doszło do przełamania oporu D. T. w formie przymusu psychicznego i fizycznego (o ile przyjąć, iż K. G. był na miejscu zdarzenia choć nie da się tego pogodzić z faktami i dowodami) poprzez groźby wypowiedane przez oskarżonego i uderzenie pokrzywdzonej w twarz podczas gdy z analizy całokształtu materiału dowodowego można stwierdzić, iż zgoda została wyrażona przez pokrzywdzoną, K. G. nie uderzył D. T. w twarz natomiast składane przez jej osobę wyjaśnienia w zakresie rzekomej odmowy w trakcie trwania aktu seksualnego mają na celu jedynie zatuszowanie wyrażenia zgody wobec ujawnienia zdarzenia przez osobę trzecią.”

W konkluzji autor apelacji wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie K. G. od zarzucanego mu czynu;

ewentualnie o:

2. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy w L..

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego i rozpoznaniu wniesionych apelacji Sąd Okręgowy w J. wyrokiem z dnia 5 października 2018 r., sygn. VI Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Zaskarżając w całości orzeczenie Sądu odwoławczego kasacją, obrońca wyrokowi temu zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a mianowicie:

- „art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez ustalenie okoliczności sprawy z pominięciem wyjaśnień pokrzywdzonej z dnia 6 sierpnia 2017 r., a więc bezpośrednio po zdarzeniu, podczas których wykluczyła K. G. jako sprawcę zdarzenia, gdyż sprawcą nie była osoba, z którą bawiła się w T., a uznanie za wiarygodne zeznania pokrzywdzonej złożone w „niebieskim pokoju” podczas postępowania przygotowawczego oraz sądowego, pomimo niewątpliwej okoliczności, że zeznania pokrzywdzonej bezpośrednio po zdarzeniu były najbardziej świeże oraz wiarygodne,

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych odnoszących się do oceny materiału dowodowego w sposób sprzeczny z zasadami logiki oraz doświadczenia życiowego poprzez krytyczną ocenę wersji D. T. co do jej udziału i pobytu w klubie i wyjaśnienie powyższego działaniem alkoholu, przy jednoczesnym bezkrytycznym przyjęciu wersji pokrzywdzonej w zakresie zdarzeń po opuszczeniu dyskoteki, a w szczególności co do jej braku zgody na dalsze odbywanie aktu seksualnego w nocy w dniu 6 sierpnia 2017 r.,

- art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych odnoszących się do błędnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i odmowy przyznania wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego i przyjęciu, że nie zasługują one na uwzględnienie, gdyż prezentowana przez oskarżonego wersja, w której zasłania się niepamięcią zmierza jedynie do ochrony przed poniesieniem konsekwencji karnych, podczas gdy prawidłowa analiza materiału dowodowego nie daje podstaw do uznania, że K. G. znajdował się na miejscu zdarzenia,

- art. 433 § 2 w zw. z art. 410 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowej kontroli odwoławczej poprzez nierozważenie zarzutów odwoławczych podnoszących dokonanie ustaleń faktycznych przez Sąd I Instancji na podstawie zeznań pokrzywdzonej D. T., mimo że zeznania te powinny zostać poddane krytycznej analizie w szczególności na fakt, że D. T. nie wskazywała w dniu 6 sierpnia 2017 r. jako sprawcy zdarzenia osoby, z którą bawiła się na dyskotecce, była w dniu 6 sierpnia 2017 r. pod znacznym wpływem alkoholu, a jej wyjaśnienia w zakresie rzekomego braku zgody w trakcie aktu seksualnego mają na celu jedynie zatuszowanie wyrażenia zgody wobec ujawnienia zdarzenia przez osobę trzecią."

We wnioskach końcowych skarżący wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu odwoławczego i orzeczenia Sądu pierwszej instancji w całości i uniewinnienie oskarżonego,
ewentualnie o:

- uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu odwoławczego w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, ewentualnie o:
- uchylenie zaskarżonego orzeczenia Sądu odwoławczego i orzeczenia Sądu pierwszej instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie, jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego K. G. jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w J. nie potwierdza stawianych w kasacji przez zarzutów. Analiza stanowiska zaprezentowanego przez Sąd odwoławczy prowadzi do konstatacji, iż zgodnie z wymogami art. 433 § 2 k.p.k. w sposób wyczerpujący rozpoznał wszystkie stawiane w apelacji zarzuty, czyniąc tym samym zadość regulacji art. 457 § 3 k.p.k. Należy pamiętać, że o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wtedy, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym, zaś o naruszeniu drugiego z powołanych przepisów - gdy w uzasadnieniu wyroku nie zostanie zawarta argumentacja odnośnie do określonego potraktowania zarzutów i wniosków apelacji. O naruszeniu art. 457 § 3 k.p.k. można więc mówić wówczas, gdy sąd uznając zarzuty apelacji za zasadne lub niezasadne, nie wyjaśni swojego stanowiska, ewentualnie przedstawiona argumentacja będzie zawierała braki tego rodzaju, że wątpliwe będzie rzeczywiste rozpoznanie wniesionego środka odwoławczego. Analizując rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego podkreślić należy, iż nie znalazł on żadnych podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd pierwszoinstancyjny oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Sąd nie miał zastrzeżeń ani uwag co do ustaleń w zakresie sprawstwa skazanego K. G.. Lektura uzasadnienia kasacji prowadzi do wniosku, że jej autor kwestionuje dokonaną przez Sąd ocenę wyjaśnień skazanego oraz zeznań pokrzywdzonej i próbuje tym samym skłonić Sąd Najwyższy do przeprowadzenia niedopuszczalnej przecież, ponownej kontroli odwoławczej.

Podniesienie w kasacji samoistnego zarzutu obrazu art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. nie ma żadnego uzasadnienia, bowiem Sąd Okręgowy nie dokonywał nowych ustaleń faktycznych, nie oceniał też na nowo zgromadzonych dowodów. Zarzut naruszenia tych przepisów jest niezasadny także w połączeniu z rzekomym uchybieniem obowiązkom wynikającym z art. 433 § 2 k.p.k. Na k. 6-7 uzasadnienia wyroku Sąd odniósł się do zeznań złożonych przez pokrzywdzoną w dniu 6 sierpnia 2017 r. w zawiadomieniu o popełnieniu przestępstwa, jak i późniejszych, składanych zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i sądowego (odpowiednio k. 56/tom I i k.202/tom II). Uwadze Sądu nie uszło, na co zwraca uwagę, iż pokrzywdzona tego dnia wypila znaczącą ilość alkoholu, co potwierdziło badanie przeprowadzone po zdarzeniu (k. 7/tom I – 1 mg/dm³ o godz. 3:39), a co niewątpliwie miało wpływ na jej zdolność zapamiętywania przebiegu zdarzenia. Ze składanych przez pokrzywdzoną zeznań wynika jednak, że po odzyskaniu świadomości w trakcie aktu seksualnego jednoznacznie dała wyraz temu, iż nie chce kontynuowania stosunku, broniła się przed napastnikiem. Z tych zeznań wynika również niedwuznacznie, że osobą, z którą wówczas odbywała stosunek był skazany K. G.. Pracownik ochrony P. R. kategorycznie twierdził, że D. T. z oskarżonym na dyskotecce przytulali się, całowali itp., a po godz. 2:00 w nocy „oddalili się razem”, pokrzywdzona z lokalu wyszła pierwsza i czekała na oskarżonego, który do niej doszedł (k. 232v/tom II). Sąd ustalił jednocześnie, że Policjanci odnaleźli: skazanego ukrywającego się w krzakach, w niedalekiej odległości od miejsca zgwałcenia na terenie [...] „K.” (w tamtą stronę, w kierunku ul. G. uciekł mężczyzna, którego odbywającego stosunek z pokrzywdzoną widział świadek S. H. (k. 288v w zw. z k. 30-31), a w odległości ok. 5 metrów od miejsca zdarzenia szarą bluzę z napisem zapinaną na zamek błyskawiczny (k. 3) - w postępowaniu przygotowawczym skazany przyznał, że miał taką bluzę (k. 63v), na rozprawie stwierdził wprost, że to jego bluza, którą wcześniej dostał od brata i nie wie jak znalazła się przy pokrzywdzonej, by później na pytanie Sądu powiedzieć że jest w stu procentach pewien, że bluzę tą zostawił w szatni lokalu „T.” (k.203/tom II).

Sąd odwoławczy uznał za prawidłowe i przyjął za swoje ustalenia Sądu pierwszej instancji, oparte na zeznaniach pokrzywdzonej, z których wynika, że gdy zwróciła

się do skazanego K. G. aby zaprzestał czynności seksualnych, on zareagował agresją, uderzył ją ręką w lewą część twarzy, którą miała później obolałą, groził jej pozbawieniem życia, ona zaś krzyczała i próbowała się wyrwać. Ustalenia powyższe, co do zasady, pozostają zbieżne z zeznaniami świadka S. H., który zawiadomił policję o zdarzeniu, gdy obserwując akt seksualny z okna swojego mieszkania w pewnym momencie, po około 10 minutach uznał, że mężczyzna użył przemocy wobec pokrzywdzonej, czyniąc zamach ręką w kierunku jej głowy, gdy ona w tym czasie płakała (k. 288v/tom II w zw. z k.30-31).

Konkludując, lektura uzasadnienia Sądu Okręgowego w J. prowadzi do uznania, iż zaskarżony wyrok został wydany zgodnie z treścią art. 433 § 2 k.p.k., zaś jego uzasadnienie odpowiada wymogom art. 457 § 3 k.p.k.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.